MATKAKERTOMUS

Saksa, Berliini – Ranska, Pariisi

15.-20.4.2018

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Laatinut

valiokuntaneuvos Carl Selenius

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan delegaation Berliiniin ja Pariisiin suuntautuneen matkan tavoitteena oli erityisesti tutustua kohdemaiden valmistautumiseen EU:n maatalouspolitiikan uudistamiseen ja valiokunnan toimialan kysymyksiin yleensä. (Ohjelma, liite 0)

Matkalle, jota johti puheenjohtaja Anne Kalmari, osallistuivat puheenjohtajan lisäksi jäsenet Markku Eestilä, Susanna Koski, Myllykoksi Jari, Pylväs Juha, Wallin Harry sekä varajäsen Mikko Kärnä. Berliinin osuudelle osallistuivat jäsenet Lasse Hautala, Tytti Tuppurainen ja Peter Östman. Lisäksi matkalle osallistui valiokuntaneuvos Carl Selenius.

SAKSA

Suomen suurlähetystö

Suurlähettiläs Ritva Koukku-Ronde kertoi, että suurlähetystön henkilökuntaan ei supistusten vuoksi kuulu enää maa- ja metsätalouden asiantuntijaa. Myöskään viennin edistämiseen ei ole enää henkilökuntaa. Näiden alojen tehtäviä hoidetaan muiden tehtävien ohessa.

Suurlähettiläs kiinnitti huomiota siihen, että Saksassa hallitusneuvottelut olivat olleet pitkät. Nyt liittokanslerina jatkaa Angela Merkel, mutta hänen asemansa on heikentynyt. Asemaa heikensi jo aiemmin pakolaiskriisi. Tilannetta on hyödyntänyt niin vasen kuin oikea laita ja vaaleissa oli protestiäänestämistä.

Uuden hallituksen ohjelma on kompromissi. Siihen sisältyy paljon yksityiskohtia, mutta se on tulkinnanvarainen. Lisäksi siitä puuttuu visiot.

Toisen maailmansodan jälkeen Saksa ja Ranska pakotettiin yhteistyöhön. Saksaan laadittiin kuitenkin sellainen perustuslaki, joka estää sen johtoaseman Euroopassa. Osavaltioilla on paljon valtaa. Lisäksi perustuslakituomioistuin on vahva vaikuttaja. Kaikissa ministeriöissä on Saksan ja Ranskan yhteistyötä hoitavia osastoja.

Saksa pyrkii vaikuttamaan maailmanpolitiikkaan EU:n kautta. Puolustusvoimat on liittopäivien puolustusvoimat. Saksa turvautuu USA:n ja Naton kollektiiviseen turvallisuuteen. Saksa on valmis panostamaan voimakkaammin puolustukseen budjetin kautta, mutta puolustuksen täytyy olla vastuullista.

Saksasta katsottuna Suomi ei ole mikään itsestään selvä kumppani. Esimerkiksi metsätalouden osalta on erilaisia näkemyksiä. Toisaalta on esillä metsien suojelupuoli (hiilinielut) ja toisaalta metsien hyödyntäminen. Metsätalouteen liittyvien näkökohtien ohella Saksassa on pidettävä esillä myös Suomen pohjoista maataloutta.

Elintarvikkeissa terveystuotteet ovat olleet paljon esillä. Ekologisuus on trendi, mutta hinta on myös tärkeä. Suomalaisten elintarvikkeiden viennin kannalta ongelmana on se, että määrien tulisi olla riittävän suuria.

Saksan hallitusohjelman mukaan EU:n rahoituskehys tulisi pitää nykyisellä tasolla. Siinä ei sitouduta tiettyihin lukuihin. EU:n aluepolitiikan osalta Pohjois-Suomen asuttuna pitämistä ymmärretään. Se nähdään turvallisuuspoliittisena kysymyksenä, mitä ei ole tiedostettu Suomessa. Saksan osavaltiot haluavat pitää koheesiorahat nykytasolla.

Saksan taloudessa tuottavuutta pidetään tärkeänä. Saksalla on ylijäämä viennissä muun ohella USA:han. Talousennusteiden mukaan Saksan kansantalous kasvaa 2,4 prosenttia tänä vuonna. Kun väestö ikääntyy, riippuvuus viennistä lisääntyy. Ammattitaitoisen työvoiman saanti on kuitenkin

vaikeaa. Investoinnit ovat jo lähteneet laskuun. Lisäksi infrastruktuurissa on puutteita. Erityisesti puhelin- ja verkkoyhteyksissä on puutteita. Tavoitteena on saada koko maa laajakaistan piiriin. Eriarvoisuus kasvaa; ihmisillä pitää olla monta työtä tullakseen toimeen. Toisaalta myös työn jakaminen tulevaisuudessa on ollut esillä.

Saksassa on tarkoitus luopua ydinvoimasta ja myös kivihiilestä. Vuosiluvusta ei kuitenkaan ole yksimielisyyttä. Korvaavana energiana esillä on ollut Ranskan ydinvoima tai maakaasun lisääntynyt tuonti.

Maa- ja metsätalousministeriö

Yksikönpäällikkö Sigrun Neuwerth totesi, että uuden maatalousministerin painopistealueet ovat: eläinten hyvinvointi, maaseudun kehittäminen (entisen Itä-Saksan alue ei saa tyhjentyä) biodiversiteetii, afrikkalainen sikarutto (jo Puolassa ja Baltiassa).

Sikaruton leviämisen estämisessä keskeistä on villisikojen metsästys, jolla voidaan pienentää kantoja. Sikaruton leviäminen uhkaa mm. vientiä Kiinaan. Valistustyö on tärkeää. Villisikojen lisäksi Saksassa on puhuttu paljon susista. On riski pitää kotieläimiä ulkona. Myös metsäkauriit aiheuttavat vahinkoja nuorille metsille. Maassa on hyvin erilaisia näkemyksiä näiden ongelman ratkaisemiseksi. Joillakin on vain yksi periaate: metsästyksen vastustaminen. He eivät ole tekemisissä metsien kanssa.

EU:n CAP-uudistuksessa pitää ottaa pieniä askeleita, jotta kaikki ehtivät sopeutua. Markkinoista on pidettävä kiinni. Saksa ei halua tuotantoon sidottuja tukia. Jäsenmaita on 27 ja tuotantoon sidotut tuet vääristävät kilpailua. Markkinat eivät saa häiriintyä. Tuille on myös tärkeää saada yhteiskunnan hyväksyntä, jolloin kysymys on siitä, mihin tuet kohdistuvat. Luonnon monimuotoisuuteen täytyy kiinnittää huomiota. Tuotannon volyymin täytyy kuitenkin säilyä. Erityisesti pienten maatalousyrittäjien ja aktiiviviljelijöiden on saatava tukea, ei sijoittajien. Saksassa on maataloutta harjoittavia sijoitusrahastoja. Nuorten saamisessa maatalousyrittäjiksi ei ole Saksassa ongelmaa, koska Saksassa on hyvä perintölainsäädäntö.

Saksa katsoo, että perinteistä ja luonnonmukaista tuotantoa ei saa asettaa vastakkain. Torjunta-aineiden käyttöä on vähennettävä. Glyfosaatin käyttö ei saa vahingoittaa maaperää. Tarvitaan torjunta-aineiden kehitystyötä. On ollut yllättävää, miten luonnon monimuotoisuus on heikentynyt, lajit ovat vähentyneet. Muun muassa mehiläiset ovat olleet paljon esillä. GMO:n käyttämiseen on Saksassa vahva lobbaus, mutta Saksassa sitä ei haluta. GMO:n hyödyntäminen on kuitenkin kehittynyt. Nyt sillä voidaan poistaa kasvilajikkeiden huonoja ominaisuuksia.

Maatalouspolitiikassa kysymys on myös siitä, miten saada kuluttajat maksamaan enemmän. Tuista hyötyvät sekä tuottajat että kuluttajat. Reilu elintarvikeketju on tärkeä. Keskittyneet kauppaketjut alentavat tuottajahintoja. Saksassa ruoka on halpaa, mutta se ei ole oikein; ruoan ei kuulu kuulua halpatuotteisiin. Elintarvikkeita tulee arvostaa.

Maaseutupolitiikan osalta on tärkeää, että peruspalvelut säilyvät myös pienissä kylissä. Saksassa maaseutupolitiikasta vastaavat osavaltiot. Esimerkiksi palveluiden monitoimitalot pitää ottaa huomioon CAP:n II-pilarissa. Maaseudusta tulee saada houkuttelevia. Saksassa verkkoyhteydet ovat huonot. Maaseudun kehittämisen strategiset tavoitteet ovat Saksassa vielä määrittelemättä. Ei ole tietoa siitäkään, tuleeko Saksaan yhtenäinen malli.

Valtiovarainministeriö

Yksikönpäällikkö Clemens Wetz kertoi, että Saksassa ei ole EU:n rahoituskehyksen osalta vielä käytettävissä lukuja. Brexit tulee kasvattamaan jäsenmaiden kansallisia maksuosuuksia n. 20 prosenttia. Saksan osuus koko rahoituksesta tulee kasvamaan 20 prosentista 25 prosenttiin. Vaikka Saksassa on talouskasvua, Saksa ei tule maksamaan mitä tahansa. Koalitiosopimuksen mukaan rahoitus on pidettävä nykyisellä tasolla. Kun Saksa maksaa ja muualla menoja, Saksa joutuu miettimään menoja. EU:n rahoitus on pitkälti neuvottelukysymys: kuka saa ja kuka maksaa? Itä-Euroopan maat saavat suhteellisesti eniten, mutta jos siellä bkt kasvaa sen tulee näkyä tuissa.

Tällä hetkellä tukitasoissa on suuria eroja. Saksassa on luovuttu tuotantoon sidotuista tuista ja Saksa katsoo, että koko EU:ssa tulisi luopua tuotantoon sidotuista tuista. EU:n tuissa jäsenmailla tulee olla liikkumavaraa, mutta toisaalta ei saa syntyä eriarvoisuutta. Määräyksiä tulee noudattaa samalla tavalla kaikissa jäsenmaissa. Ympäristönsuojelu ja luonnon monimuotoisuus tulevat olemaan keskeisessä asemassa uudistuksessa. EU:n maatalouspolitiikan näkemyksissä ei ole suuria eroja ministeriöiden välillä. Ympäristöministeriö haluisi kuitenkin käyttää tukia ympäristöasioihin. Maa- ja metsätalousministeriö on pitkälti toista mieltä, mikä on myös maanviljelijöiden kanta.

Saksassa on ollut esillä kysymys siitä, mikä on maatalouden merkitys suhteessa laadukkaisiin tuotteisiin. Saksassa pyritään löytämään kansallisia toimenpiteitä, joilla voitaisiin ottaa kuluttajien toiveet huomioon. Tärkeitä ovat esimerkiksi tuotteissa olevat merkinnät muun muassa eläinten pidosta. Kuluttajilla pitää olla myös haluja maksaa laadukkaista tuotteista. Huippulaadukkaista tuotteista on saatava huippuhintoja. Naudanlihantuotannossa EU ei ole kilpailukykyinen tuonnin kanssa, mutta mitä asialle voidaan tehdä?

Tuotteiden laadunvalvontaa on jo nyt paljon eikä ole aihetta luoda valvontaan uusia EU-säännöksiä. Elintarvikeskandaalit ovat johtuneet rikollisesta toiminnasta. Saksassa valvontajärjestelmät ovat kunnossa.

EU:n maatalousuudistuksen strategiset tavoitteet, joihin liittyy kansallisesti paljon päätösvaltaa, muistuttaa rakennerahastosäännöksiä. Voi olla, että kysymys on samasta asiasta, mutta eri nimellä. Komissiolla on siinä omia tavoitteita, mikä tulee aiheuttamaan sääntelyn tarvetta.

Liittopäivien maa- ja metsätalousvaliokunta

Puheenjohtaja Alois Gerig aloitti tapaamisen toteamalla, että vaikka maailmassa on ylituotantoa, on toisaalta myös paljon ihmisiä jotka näkevät nälkää. Ilmastomuutos vaikuttaa myös maatalouteen. Maataloudessa on käynnissä myös rakennemuutos. Nuoria on vaikea saada maatalouden pariin. Maaseutu kärsii siitä.

Maatalouspolitiikan uudistuksella on suuria vaikutuksia maataloudelle. Saksassa tukien osuus tuloista on yli 50 prosenttia. Brexit tekee 13 miljardin euron aukon rahoitukseen. Nettomaksajat joutuvat panostamaan enemmän, mutta myös uusia jakotoimia tarvitaan. Arviolta 6 – 8 prosentin vähennyksiä on odotettavissa maataloussektorille. Valiokunta taistelee pienemmän vähennyksen puolesta. Suorat tuet ovat tärkeitä. Kansallista pelivaraa on kasvatettava. Maatalouden on saatava enemmän kompensaatiota ekologisista ja eläinten hyvinvointia parantavista toimista.

Vasemmiston edustaja totesi, että tuet tulee sitoa julkisiin suoritteisiin (ekologiset ja sosiaaliset suoritteet). Haluaa, että tuotantosidonnaiset tuet jatkuvat vuoristoalueilla ja lammastaloudessa. Muilta osin tuotantosidonnaisia tukia ei tarvita Saksassa. Omavaraisuus tärkeää. Jokaisen voitava asua maaseudulla ja elää siellä. Vihreiden edustaja korosti myös yhteiskunnallisten suoritteiden

merkitystä; yhteishyvän tuottaminen. Puheenjohtaja totesi, että Saksassa huolenaiheena on investoijien spekulaatiot. Kuitenkin ruokaa tarvitaan maailmalla.

Vapaat demokraatit korostivat suorien tukien merkitystä. EU:n rahoituskehysten osalta varmaa on vain, että maatalouden rahoitus ei kasva. Muilta osin rahoituskehyksistä ei ole vielä yksityiskohtaista tietoa. Elintarvikkeet ovat halpoja. Tilat tarvitsevat vakaan perustan tuloilleen. Erityisesti perheviljelmien toiminta täytyy turvata. Maataloudessa ajatellaan sukupolvien näkökulmasta. Tilaa ei myydä, jos on mahdollisuus selviytyä.

Puheenjohtaja korosti sitä, että maatalouspolitiikasta täytyy poistaa liiallinen byrokratia. Pikkumaisuudet eivät saa jäädä maataloushallintoon. Tuet täytyy kohdistaa pienille yrityksille ja nuorille, ei yhtiöille. Nyt Saksan 10 suurimman tuensaajan joukossa on seitsemän meijeriä.

Brandenburgin maataloustuottajajärjestö

Toimitusjohtaja Wolfgang Scherfken kertoi, että maatalouden osuus bkt:sta on koko Saksan osalta 0.7 prosenttia, mutta Brandenburgin osalta 1,2 prosenttia. Puolet osavaltion pinta-alasta on peltoa ja 1/3 osa metsää. Tilojen keskipinta-ala on 249 ha kun se on koko Saksassa keskimäärin 60 ha. Pellon hinta voi olla jopa 60 000 euroa hehtaarilta. Nuorille viljelijöille pitäisi olla jotain erityisehtoja esim. laina- ja takausjärjestelyjä.

Maatalousuudistuksen osalta hän totesi, että tuotantoon sidottuja tukia ei osavaltiossa ole käytössä. Ne vääristävät kilpailua. Osavaltiossa ei haluta luopua II-pilarin tuista. Halutaan monimuotoisia ja erikokoisia tiloja. Tilakoko ei ratkaise. Pienet tilat voivat harjoittaa suoramyyntiä, maatilamatkailua ym. Kiertotalous on tärkeää; ravinteiden kierrättäminen. Osavaltion tilarakenne ei eroa Saksan yleisestä tilarakenteesta, vaikka alue kuului ennen Itä-Saksaan. Nyt kotieläintuotanto hiipuu alueella.

Tutustuminen tilaan, joka noudattaa ekologisia kriteereitä tuotantotoiminnassaan.

Tilan omistaa yksityinen perhe. Perhe oli ostanut tilan osuuskunnalta vuonna 1997. Tila oli vuodesta 2016 lähtien siirtymässä luomutuotantoon. Tutustumisen kohteena olleessa navetassa oli 180 lehmää, Holsteiner-rotua. Tarkoitus on rakentaa navetta 600 lehmälle. Nyt keskimääräinen vuosituotanto oli 9 800 litraa. Tuotetun maidon hinta on 20 senttiä litralta. Tila on suurin tuottaja osavaltiossa. Rehuna käytetään mm. luomumaissia ja luomusoijaa. Tilalla on biokaasulaitos. Eläimet ovat 8 tuntia päivässä laitumella. Kuivikkeet vaihdetaan 2 viikon välein. Lypsy tapahtuu 3 kertaa päivässä. Jokaisella lehmällä on oma nimi.

Ympäristöministeriö

Tilaisuuteen osallistui mm. **yksikönpäällikkö Ingrid Hanhoff** ja aluksi esiteltiin ilmastokysymyksiä käsittelevä ”Der Klimatschutzplan 2050 ”. Saksassa katsotaan, että sähköä on käytettävä energialähteenä aina kun mahdollista. Raideliikenne on tärkeä. Saksassa on kiinnitetty huomiota siihen, että auto seisoo käyttämättömänä keskimäärin 23 tuntia vuorokaudessa. Sähköautojen paristoilla on vielä suuri ekologinen jalanjälki. Sähkömoottoreilla on kuitenkin tulevaisuus edessään. Bioenergiaa on tarkoitus käyttää vain rajoitetusti, vain siellä missä se on välttämätöntä. Lentoliikenne on osa kansainvälistä toimintaa ja pitäisi sen vuoksi olla osa päästökauppaa.

Saksa luopuu ydinvoimasta. Päätös perustuu ydinvoiman riskeihin ja se on tehty kansallisesti. Tällä hetkellä ydinvoiman osuus kokonaisenergiasta on n. 20 prosenttia. Tarkoitus on, että vuonna 2050 uusiutuvan energian osuus on 100 prosenttia. Jo vuonna 2030 65 prosenttia tulisi olla uusiutuvaa ja

hiilen käyttöä on silloin vähennetty 60 prosenttia. Koalitiosopimuksen mukaan perustetaan työryhmä miettimään keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Energiantuotannossa pitää olla joustoa ja huoltovarmuus pitää ottaa huomioon. Tällä hetkellä Saksa vie sähköä ulkomaille. Erityisesti sähkömarkkinoille tarvitaan joustoa. Aurinko- ja tuulienergia vaati energian varastoinnin huomioon ottamista. Tähän tulee luoda taloudellisia kannustimia. Jätteiden polton osalta todettiin, että kaikille sektoreilla tulee olla hinta, myös jätteillä, vaikka jätteet eivät kuulu päästökaupan piiriin. Biokaasun valmistukseen käytetään mm. maissia ja maatalouden jätteitä. Tehoilla ei ole merkitystä sähköntuotannon kannalta.

Maatalouden osalta todettiin, että päästöihin on saatava noin kolmanneksen pienennys vuoteen 2030 mennessä. Mikä on Saksan linjaus maatalouden ympäristökysymyksissä, on vielä auki, mutta selviää seuraavan vuoden aikana.

RANSKA

Suomen suurlähetystö

Suurlähettiläs Teemu Tanner kertoi, että presidentti Macron on saanut uutta vauhtia Ranskan poliittiseen elämään. Koska hänellä on myös kansalliskokouksen enemmistö takanaan, hän voi hallita suhteellisen vapaasti. Rakenneuudistuksessa keskeisiä teemoja ovat olleet talous ja kilpailukyky: Ranskan on pystyttävä reagoimaan globaalin talouden haasteisiin. Työelämään tarkoitus saada joustoja. Uudet linjaukset ovat synnyttäneet optimismia. Optimismit ovat nousseet 30 prosentista 60 prosenttiin.

Ohjelmaan sisältyy koulutusuudistus, jolla on tarkoitus varmistaa koulutetun työvoiman saanti. Eläkeuudistuksella pyritään yhdistämään eri eläkejärjestelmät. Veroalennuksilla pyritään helpottamaan työntekijöiden sosiaaliturvamaksuja, joita koskeva järjestelmä on monimutkainen. Omaisuusveroa muutetaan siten, että se koskee pelkästään kiinteistöjä ja suositaan investointeja, joita muutenkin tuetaan. Kiinteistöverouudistus on saanut kritiikkiä varakkailta. Varakkaat ovat muuttaneet ulkomaille.

Työelämäuudistus on tärkein. Menneillään on valtion rautateitä koskeva uudistus. Rautatiet tuottaneet tappiota. Uudistus, joka on aiheuttanut mielenosoituksia, on samalla presidentin koetinkivi sille, miten kansa reagoi. Taloudessa vallitseva hyvä suhdannetilanne on suosiollinen uudistuksille. Myös valtionvelkaa on tarkoitus alentaa. Ulkomaankaupan osalta tarvitaan kilpailukyvyn parantamista. Ilmailuteollisuus ja autoteollisuus ovat Ranskalle tärkeitä. Ranskassa ydinvoiman osuus on 70 prosenttia sähköntuotannosta.

Myös Ranskan Eurooppa-politiikka on saanut enemmän huomiota. Maahanmuuttokysymysten ohella tärkeää on eurooppalaisen puolustuksen vahvistaminen. Euroopan pitää olla yhtenäinen. Euroopan kansalaiset tulee ottaa huomioon. EU:n kauppasopimuksissa tulee ottaa huomioon sosiaali-, työvoima- ja ympäristökysymykset. Kaikilla politiikkalohkoilla tuloksia on saatava nopeasti.

Poliittisesti maa on jakaantunut kahtia: oikeisto ja vasemmisto. Maan poliittiseen tilanteeseen vaikuttaa myös yleiseurooppalainen tilanne, erityisesti Italia ja Unkari. Maahanmuutto Ranskaan on kasvanut (mm. Albaniasta, Lähi-idästä ja Kauko-Idästä. Tärkeää on, että saadaan maahanmuutto padottua. Katalonian tilanteella on yhtymäkohtia Ranskassa: Korsika on saamassa autonomisen statuksen. Ranskalla on lisäksi ns. merentakaiset alueet.

Maatalouden osalta Ranska katsoo, että EU-rahoitus on säilytettävä nykytasolla. Maataloudessa maatalouskamareilla on erilaisia tehtäviä: edunvalvontatehtävät mutta myös mm. tutkimustehtäviä. Presidentti on laittanut vireille ruokaketjua koskevan selvityksen. Tavoitteen on varmistaa viljelijöille suurempi osuus lopputuotteen hinnasta. Asiasta on parhaillaan lakiehdotus käsiteltävänä kansalliskokouksessa. Aikaisemmin on ollut laki, jolla on kielletty maataloustuotteiden myyminen tappiolla. Nyt lakia tiukennetaan. Selvityksessä otetaan kantaa myös ympäristö- ja ilmastoasioiden huomioon ottamiseen.

Vaikka presidentti on pitänyt paljon puheita maataloudesta, hänet koetaan eliitin ja kaupunkilaisten presidentiksi. Presidentti ajaa muutoksia Ranskan ja EU:n maatalouspolitiikkaan. EU:n CAP-politiikka on ollut esillä suurissa kuulemisissa. Ranskassa on myös heikkotuottoisia alueita. Esillä on ollut tuotantoon sidotut tuet, LFA-tuet, maatalouden ympäristökysymykset ja kriisien hallinta. Näkemyksissä suomalaisilla ja ranskalaisille on paljon yhtäläisyyksiä. Ranska saa 9 miljardia EU-tukia, joista 7,5 miljardia euroa I-pilarista. Jakauma perustuu siihen, että Ranskalla oli vahva asema EU:ssa 1960 -luvulla kun tukien perusteet vahvistettiin. Ranskalla on paljon hyvätuottoisia alueita, joilla on hyvät satotasot. Uudistuksessa on kysymys siitä, voiko Ranska pitää hyvän saannon EU:sta. EU:ssa rahaa tarvitaan myös muihin tarkoituksiin, mm. turvallisuuteen.

Tuottajajärjestö FNSEA

Järjestön puheenjohtaja totesi, että EU:n maatalousuudistusta on käyty läpi jo kahden vuoden ajan. EU:n maatalouspolitiikan tulee olla todella yhteistä ja EU:ssa tulee olla yhteiset markkinat. Sen vuoksi komission tiedonannon kansallinen päätäntävalta on antanut aihetta huoleen. Tärkeää on myös, että on riittävä budjetti. Ranskassa on kansalaisten kesken tehty selvitys maatalouspolitiikkaan liittyvistä toiveista. Selvityksessä esille nousivat ruokaturva ja ilmastomuutos.

EU:n rahoitukseen vaikuttaa Brexit ja myös puolustuksen sekä maahanmuuton tarpeet ja euroskeptisyys. Myös aikataulukysymykset ovat tärkeitä. Niihin vaikuttavat tulossa olevat EU-vaalit. Lopulta valtiomiehet lyövät lukkoon budjetin. Ranskan presidentti on maataloudelle myönteinen. Maataloudelle täytyy löytyä lisärahoitusta, koska se saa uusia tehtäviä. Rahat on otettava esim. digitaaliyrityksiltä kerättävistä veroista.

Maatalouspolitiikan kannalta on kolme keskeistä kysymys: kilpailukyky, kestävyys ja vastoinkäymisten kohtaaminen. Pitää löytää tasapaino talouden ja ympäristökysymysten välillä. Tärkeää on, että tuottajat saavat oikeudenmukaisen osuuden ruokaketjun tuotoista. Presidentti on käynnistänyt maataloutta, ruokaa ja elintarvikkeita koskevan selvityksen. Mukana on 11 ministeriötä. Hinnat ja voitot on jakaannuttava tasaisemmin. Selvityksessä on mukana myös ruokaturva, turvallinen ruoka ja eläinten hyvinvointi. Ranskassa 92 prosenttia jakelusta on kolmen toimijan käsissä.

Järjestö pitää tuotantosidonnaisia tukia tärkeinä. Ranskassa on myös LFA- alueita, joille pitää saada LFA-tukea. Maatalouspolitiikkaa on myös yksinkertaistettava. Etenkin viheröittämistä koskevat säännökset ovat monimutkaisia ja niitä pitäisi yksinkertaistaa. Siihen voi olla erilaisia keinoja. Ranskassa ympäristötoimia on sertifioitu. Sertifioinnit pitäisi voida hyväksyä sellaisenaan ympäristötoimiksi. Jo nyt direktiiveissä vaaditaan paljon viljelijöiltä. Vaatimukset eivät saa lisääntyä.

Viennin kannalta kilpailukyky on keskeinen. Viennin vuoksi tarvitaan myös laajamittaista tuotantoa. Alkuperämerkinnät ovat tärkeitä. Mm. eläinten kohtelusta on voitava antaa tietoa. Kuluttajilla on oltava valmiutta maksaa laadusta. Ranskassa luomun osuus on n. seitsemän prosenttia. Pienteurastamojen määrä on vähentynyt viime vuosina, mutta tätä toimintaa pyritään elvyttämään.

Ranskalla on uusi biotalousstrategia. Siihen sisältyy eräänä kohtana maatalousmaan säilyttäminen. Sen mukaisesti on pyritty rajoittamaan maatalousmaan vähenemistä. Biopolttoaineiden valmistamisessa tulee sivutuotteita, joita voi käyttää rehuna eläimille. Lisäksi syntyy raaka-aineita teollisuudelle. Myös teurasjätteiden hyötykäytöllä on merkitystä. Ranskassa on tehokkaat kierrätysjärjestelmät. Maissista ja perunasta valmistetaan biohajoavaa muovia.

Maataloudesta saatava energia, mm. biokaasu, on otettu huomioon energian kokonaistuotannossa. Biokaasuautot vasta tulossa Ranskaan. Naapurusto ei yleensä pidä biokaasusta. Ranskassa sähkön käyttö on vahvoilla. Biokaasu täytyisi voida muuttaa sähköksi.

Maatalouskamarien keskusjärjestö APCA

Järjestön puheenjohtaja Claude Cochonneaun kertoi, että maatalousuudistuksessa byrokratiaa täytyy vähentää. Viheröittämistoimenpiteitä ei tule lisätä. Rahoituskehyksessä otettava huomioon Brexitin vaikutus. Ranska haluaa, että nykyinen taso sälytetään maataloustuissa. Iso osa tuottajien tuloista tulee tuista. Tuet vaikuttavat laajasti yhteiskuntaan. Jos kansalaiset maksavat tukiin keskimäärin 1 euron päivässä ja saa hyvää ruokaa, ruoka ei ole kallista. Ranskassa keskitulo tiloilla on 10 000 euroa.

Unkarilaiset haluavat, että tuet tasataan. Jos tuet muodostuvat samanlaisiksi, kilpailutilanne vääristyy. Työvoimakustannukset ovat erilaisia eri jäsenmaissa.

Ranska katsoo, että jäsenmaiden 1,1 prosentin maksuosuus bkt:sta on hyvä tavoite EU:n budjetille. Ranska on varauksellinen kansallisen päätäntävallan lisäämiselle maatalouspolitiikassa. Se voi vähentää byrokratiaa EU- tasolla, mutta lisätä sitä kansallisella tasolla. Jos tavoitteita ei saavuteta, mitä siitä seuraa? Tuotantoon sidotut tuet eivät saa sotkea kilpailutilannetta. Ne tulee sallia vain alueellisesti tai määräaikaisesti. Alkuperämerkinnöillä ja jäljitettävyydellä on suuri merkitys.

Ranskassa tavoitteena, että julkisissa talouksissa pitää käyttää 50 prosenttia luomua tai lähiruokaa vuoteen 2028 mennessä. Tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan asettaa aikaa koskevia määreitä. Näin on toimittu mm. Saksassa.

Elintarvikemarkkinoilla tuottajaorganisaatiot voivat olla hyviä, mutta ne voivat muodostua myös ongelmaksi. Jos tarjonta yhtyy, lähtee myös hankinta yhtymään. Ranska tukee direktiiviehdotusta, jolla pyritään parantamaan tuottajien asemaa markkinoilla. Viljelijöiden määrää vähentämällä on saatu maatalouden tuottavuus nousemaan, mutta nyt raja on tullut vastaan. (Liite 1)

Maatalousministeriö

Ranskassa oli jo joulukuussa vahvistettu prioriteetit CAP-uudistukselle (Liite 2). Uudistukseen liittyy EU:n rahoituskehys. Uudistuksen sisältöä koskeva pohdinta jatkuu Ranskassa. Tärkeää on turvata riittävät tulot viljelijöille ja tuotannon kilpailukyky. Lisäksi otettava huomioon ympäristökysymykset. Keskeisiä asioita ovat myös riskien hallinta ja säännösten yksinkertaistaminen. Lisäksi täytyy muistaa, että EU:ssa on yhteiset markkinat.

Ranskalla tuottajien etua ajetaan kahdella tasolla. Toisaalta on tuottajaorganisaatiot (erityisiä toimia hedelmä-, vihannes- ja viininviljelyssä). Tuottajaorganisaatioiden lisäksi on varsinaiset tuottaja-järjestöt, joista kaksi on merkittävää.

Riskienhallinnan pitää voida auttaa hintojen vaihdellessa. Eräs tapa vähentää riskejä on tuotannon monialaisuus, jolloin jokin tuotannonala voi kompensoida, jos jollakin alalla menee huonosti. Tuotantosidonnaiset tuet ovat myös tärkeä osa turvaverkossa. Isoja kriisejä varten Ranskassa on

kehitetty satovakuutukset. Oikein isoja kriisejä silmällä pitäen on tarpeen, että EU-tasolla on siihen käytettävissä rahastovaroja.

Ranska pitää tärkeänä, että tulotuet ovat EU:n rahoittamia, ei kansallisia. Tuet pitäisi voida kohdentaa keskikokoisille yrityksille. Myös epäsuotuisat alueet on otettava huomioon tuissa. Ympäristötukien ehtoja pitää tarkistaa, ja hyviä tuotantotapoja on palkittava siten, että käytännöt muuttuvat. Esimerkiksi öljykasvien tuotantoon on kannustettava, koska se on ympäristön kannalta myönteistä. Tuottajat voivat toimia yhdessä ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien kehittämisessä. Kun muutetaan käytäntöjä, otetaan kuitenkin riski. Tuottajille ei saa aiheutua tulonmenetyksiä. On muutettava rahoitusmuotoja. Myös tuotantoon sidotuissa tuissa voi olla erilaisia kannustavia elementtejä. Laadun parantaminen täytyy myös ottaa huomioon samoin kuin biotalouden näkökohdat. Mukaan on saatava uusia toimialoja.

Ranska vie paljon maataloustuotteita. Se on viidenneksi suurin maataloustuotteiden viejä maailmassa. Vienti takaa työllisyyden maaseudulle. Sen vuoksi kilpailukyvyn säilyttäminen on hyvin tärkeää.

EU:n maatalouspolitiikassa toinen pilari (I-pilari) on täysin EU:n rahoittama. Toinen (II-pilari) voi olla osittain kansallisesti rahoitettava. Tuleva uudistus on erittäin merkityksellinen. EU-rahoituksen tulee olla riittävä, koska EU:lla on yhteinen maatalouspolitiikka. Sen vuoksi maatalouspolitiikkaan ei saa myöskään tulla vääristymiä, jotka vaikuttavat kilpailutilanteeseen. Mutta toisaalta täytyy myös olla joustavuutta. Se, että maatalouspolitiikassa tulee olla yhtenäiset säännöt, jotka ovat myös joustavia, on haastavaa.

LFA on tärkeä tukimuoto. Auttaa ottamaan huomioon ilmastollisia kysymyksiä alueellisesti. Kun on heikko tuotto, tarvitaan tukia. Tukia tulee maksaa myös karjataloudelle.

Riskienhallintajärjestelmä koskee nyt viljantuotantoa. Samanlaisia järjestelmiä voidaan toteuttaa muillakin tuotannonaloilla kehittämällä rahastoja, jotka liittyvät esim. ympäristö ja eläintautiriskeihin. Myös suuret ongelmat täytyy saada riskienhallintajärjestelmän piiriin. Vuosi 2016 oli Ranskassa huono satovuosi. Tuotto ja hinnat olivat alhaiset. Kyseisen vuoden jälkeen vakuutuksia otettiin enemmän.

Tuottajien asema tuotantoketjussa on yhtä ongelmallinen kuin Suomessa. Muutama yritys hallitsee markkinoita ja tuottajat ovat heikoilla. Vastuu tilanteen korjaamisesta on sekä EU:lla että jäsenvaltiolla. Asia on esillä myös CAP-uudistuksen valmisteluissa. Lisäksi EU:sta on tulossa asiaa koskeva direktiiviehdotus. EU:n säännökset tehtävä yhdessä siten, että ne voidaan sovittaa yhteen kansallisten säännösten kanssa. Myös alkuperämerkintäasia on Ranskalle tärkeä, erityisesti maidon ja lihan osalta. Esillä ovat olleet erityisesti ravintolat. Eräät ravintolat tuovat ulkomailta raaka-aineita.

Metsätalouden osalta todettiin, että Ranskalla ei ole metsäkato-ongelmaa. Metsien pinta-ala kasvaa. Ranska on sitoutunut tuontipuun seurantaan myös metsäkadon osalta. On väärin, että sellaisia maataloustuotteita tuodaan ulkomailta, jotka aiheuttavat tuotantomaassa metsäkatoa. Pariisin ilmastosopimuksessa on tähän liittyviä kohtia. EU:n on löydettävä tässä yhteisiä toimia.

Ranskalla on metsätaloustuotteiden viennin ja tuonnin osalta alijäämää. Sahat siirtyvät ulkomaille ja pienet perhesahat eivät voi vastata kysyntään. Sahojen yhdistämiseen pyritään.

Ranskan metsätalous-suunnitelma (Liitte 3)

Senaatti

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistusta seuraavan senaattoriryhmän puheenjohtaja totesi, että ryhmä seuraa CAP-uudistusta ja siihen liittyviä rahoituskysymyksiä. Ryhmään kuuluu jäseniä Eurooppa- ja maatalousvaliokunnista. Uudistuksesta oli laaja kuuleminen jo viime vuonna. Viime viikolla valmistui toinen kannanotto asiaan.

Ryhmä näkee uudistuksessa viisi suurta linjaa: vakaa budjetti, politiikan yksinkertaistaminen, riskien hallinta ja kilpailuasiat, kansainvälisen kaupan asiat ja aikataulukysymykset (milloin tapahtuu mitäkin). Ranskan näkemys rahoitusosuuden osalta on vielä auki. Presidentti Macron on sanonut, että voi mennä vielä ”pidemmälle”, mutta ei oikein tiedetä mitä se tarkoittaa.

CAP:n yksinkertaistaminen ei saa johtaa siihen, että kehitetään ”hyvä ratkaisu”, joka lopulta kääntyy itseänsä vastaan. Esimerkiksi asioita siirretään I-pilarista II-pilariin. Jos hakemusten tekeminen menee liian monimutkaiseksi, rahoja ei ehkä haetakaan.

Eläinsuojeluasiat ovat olleet paljon esillä median ”hyökkäyksissä”. Ne ovat kuitenkin vain liioittelua, joka aiheuttaa vaikeuksia kilpailukyvylle. Eläinten hyvinvointi on sinänsä tärkeä asia, mutta esim. kanojen häkkien suurentaminen johtaa muninnan vähenemiseen. Belgiassa tämä johti siihen, että maasta tuli kananmunien osalta tuontivaltio.

Puheenjohtaja kiinnitti huomiota maatalouden yleiseen sääntelyyn. Subsidiariteettiperiaatteen huomioon ottaminen voi olla yksi ratkaisu. Ranska on asettanut tuotannolleen monia vaatimuksia. Kaikkeen tarvitaan aikaa ja muutosten on tultava asteittain. Jos ympäristöpolitiikkaa on liikaa, menetetään kilpailukyky.

Susikysymys on ollut esillä myös Ranskassa. Kysymys on siitä, suojellaanko susia vai eläimiä. Ranskassa on liian suuria kantoja. Lisäksi kantoihin sisältyy paljon hybridisekoituksia. Tämän vuoksi sudet eivät enää elä laumoissa. Mikä on oikea susien määrä? Sitä pohtimaan on perustettu työryhmä. Joka päivä ilmenee tapauksia, joissa sudet ovat raadelleet eläimiä. Sudet lähestyvät jo Pariisia.

Tutustuminen Pépinièresin taimitarhaan (Liite 4)

Tutustuminen Chapeau de Paillen yhdysviljelmän hedelmä-, vihannes- ja kukkatuotantoon (Liite 5)